



TILVÆKST Grovfoder nr. 11, 2. maj 2025

Indhold

- Mark
- Ukrudtsbekæmpelse i majs
- Aktuelt i græs
- Stankelbenlarver i vårsæd
- Ukrudtsbekæmpelse på befæstede og stærkt permeable arealer
- Regler og tilskud
- Selektiv bekæmpelse af ukrudt på arealer med brak

MARK

Ukrudtsbekæmpelse i majs

Af planterådgiver Peter Siebert og planterådgiver Thomas Harbo

Vær opmærksom på fremspiring af majsens, hvis du skal have sprøjtet med DFF/Legacy 500 SC/Sempra SC og evt. glyphosat inden majsens er kommet op. Ukrudtsbekæmpelse efter majsens fremspiring bør ske senest, når ukrudtet står med to løvblade.

Aktuelt til denne sæson

Til denne sæson er der kun ganske få ændringer til middelvalget i ukrudtsbekæmpelsen i majs. Vores standardløsninger ligner derfor i store træk anbefalingen fra de seneste år med de nødvendige tilretninger, som er afledt af udbuddet af midler og de aktuelle godkendelser.

Den væsentligste ændring er, at Fighter 480 er på vej ud af markedet, og at midlet kun findes som restpartier ude ved grovvarselsskaberne. Fighter 480 erstattes af Basagran SG, hvor aktivstoffet, Bentazon, er det samme, men hvor indholdet er mere koncentreret i Basagran SG. I nedenstående tabel kan du få et hurtigt overblik over forskellene mellem Fighter 480 og Basagran SG.

Tabel 1 Oversigt over Fighter 480 og Basagran SG
(Kilde www.middeldatabasen.dk)

Middel	Fighter 480	Basagran SG
Aktivstof [g/L, g/kg]	480	870
Formulering	Flydende	Granulat

Overvejelser og opmærksomhedspunkter

Opmærksomhedspunkterne i denne tidlige fase af ukrudtsbekæmpelsen i majs er isæt at have fokus på behandling med DFF/Legacy 500 SC/Sempra SC inden majsens fremspiring i de marker, hvor der er kendte problemer med ærenprisarter. Behandling skal ske inden majsens fremspiring. Behandling med DFF m.fl. sikrer effektiv bekæmpelse af ærenprisarter, men midlets effektprofil er ret smal, så du bør ikke anvende midlet, hvor du ikke forventer problemer

med ærenpris. Effekten klinger kun langsomt af selv ved tørre forhold, og vi har megen erfaring for, at sprøjtningen giver en afgørende forskel for bekæmpelsen af ærenpris-arterne, når blot der kommer nedbør inden for de kommende uger.

Normalt vil det kun være mod hejre- og storkenæb, at glyphosatsprøjtningen inden majsens fremspiring er meget vigtig, eller evt. hvor såbedet har ligget så længe inden såning – mindst 10-12 dage, at der er pæn jævn ukrudtsfremspiring af andre arter også. Det kunne være tilfældet i år, men pas på for majsens fremspiring går rigtig hurtig nu. Forslag til doseringer finder du i TILVÆKST Grovfoder nr. 9.

Vær under alle omstændigheder opmærksom på, at majsens ikke er fremspiret, hvis du behandler med glyphosat. Derudover skal du også huske at være opmærksom på glyphosatprodukternes godkendelse, hvor det kun er tilladte at anvende det enkelte produkt én gang pr.- sæson. Hvis du derfor har sprøjtet stub og efterafgrøde ned inden jordbearbejdning, skal du anvende et andet glyphosatprodukt, hvis du vil sprøjte inden fremspiring også.

Almindelig hanespore og andet problemukrudt

Med det gode vejr og den høje jordtemperatur kan der forventes massiv fremspiring af ukrudt – også af almindelig hanespore. Vær opmærksom på den tidlige fremspiring så du får bekæmpet ukrudtet allerede i første bladsprøjtning, hvor det er aktuelt.

Vi oplever i stigende grad at hanespore bliver mere udbredt, og at fremspiringen bliver tidligere og tidligere. For år tilbage så vi ofte først hanespore lidt senere på sæsonen, men nu er oplevelsen, at der allerede til den første sprøjtning i majs kan være en massiv fremspiring af den aggressive græsart. Hanespore kan kun bekæmpes tilfredsstillende med Tocalis/Starship Max i blanding med Onyx EC og med MaisTer. For at undgå resistensudvikling anbefaler vi at bruge begge midler i løbet af sæsonen, da de har forskellige virkningsmekanismer. Vigtigt for Onyx EC er, at den blandes sammen med et mesotrion-produkt som f.eks. Tocalis, da der ikke er nogen effekt af Onyx EC alene. Derudover kan Onyx EC ikke bekæmpe hanespore, som har mere end to blade. Bliver hanesporene derfor for store til første sprøjtning må strategien ændres og dosis tilpasses af MaisTer som alternativ.

Generelt bør du være særlig opmærksom på fremspiring af hanespore i dine marker og indtænke en strategi med Onyx EC og MaisTer i kombination for at holde problemet med hanespore på et tåleligt niveau og samtidig undgå at skabe resistente bestande.

I det hele taget er rettidighed forudsætningen for god effekt af ukrudtsbekæmpelsen mod en række problem-ukrudsarter, og for såvel alle vores standardløsninger i tabel 5-8 – og i særdeleshed for løsning 3, er det en forudsætning, at behandling senest sker, når ukrudtet står med første hold løvblade. Blandt de frøukrudsarter, som du skal holde et særligt vågent øje med, kan bl.a. nævnes alm. hanespore, grøn skærmaks, snerle- og vejpileurt, storkenæb og ærenpris-arter.

Godkendte midler

De godkendte midler fremgår af tabel 2.

Produktet Onyx EC, som er en ny formulering af aktivstoffet *Pyridat*, indgår først i de seneste år i vores standardløsninger, men erfaringer viser, at det booster effekten af Tocalis/Starship Max m.fl. mod alm. hanespore og andre vanskelig bekæmpelige arter som spildkartofler, grå bynke, snerlepileurt og ærenpris, når det indgår i tankblandingen til første og evt. anden sprøjtning. Desuden anvender vi Onyx EC i en løsning, som skal bruges, hvor der det efterfølgende år skal sås roer eller bælgplanter m.v., ligesom midlet i en række tilfælde kan bruges til at booste effekten af især mesotrion-produkterne, hvor det optimale sprøjtetidspunkt er forpasset. Det anbefales ikke at anvende lave doseringer, og som udgangspunkt skal du anvende 0,5 L Onyx EC pr. ha for at få den ønskede effekt; se standardløsning nr. 9.

For blot at have en nogenlunde idé om prisniveauet på de forskellige standard-løsningsforslag har vi anvendt priserne i tabellen herunder, som er hentet i "Middeldatabasen".

Som altid gælder det selvfølgelig for tankblandinger, at det er det middel, der har de skrappeste krav til anvendelsen, der fastsætter afstandskravet for den samlede blanding.

For de fleste af midlerne gælder der, som det fremgår i tabel 2, også andre og mere specifikke krav til anvendelse, som f.eks. det maksimale antal behandlinger pr. sæson, den maksimalt tilladte dosering, afstand til §3 og vandmiljø samt for en række midler også afstand til veje, boliger, institutioner og offentlige arealer for at beskytte beboere og forbigående.

Behandlingsfristen for produkterne er i de fleste tilfælde angivet med afgrødens vækststadier. Den officielle vækstsкала for (BBCH skala) majs kan du se her.

Begrænsninger i efterfølgende afgrøde

Generelt er der ikke de store problemer med begrænsninger i afgrødevalget efter majsafgrøder, hvor midlerne i tabel 2 er anvendt; dog er der nogle få undtagelser, som indimellem giver problemer efter anvendelse af mesotrion-produkter (Tocalis / Starship Max m.fl.).

På Tocalis- / Starship Max-etiketten m. fl. er der flg. forbehold for efterfølgende afgrøde (citater): "Efter anvendelse af Tocalis / Callisto / Starship Max **må der det efterfølgende år ikke sås/plantes følsomme afgrøder/kulturer, som roer, spinat, ærter, hestebønner, salat, kål og andre grønsager. Før såning af vårraps bør jorden pløjes. Lettere jordbearbejdning som harvning er tilstrækkelig før såning af korn og græsser. Ved omsåning kan der kun sås majs. Der må tidligst sås efterfølgende afgrøder fire måneder efter sprøjtning.**" I praksis har vi set skader i såvel foderroer som ærter og hestebønner året efter anvendelse af mesotrion-produkter.

Planlægges der roer, ærter eller hestebønner efter majs, må der i stedet sættes en løsning sammen af de øvrige godkendte midler incl. Onyx EC. Vi har en sådan løsning med i vores standard-sprøjtetforslag; se tabel 4.

Kommentarer til standardløsningerne

I standardløsningerne til ukrudtsbekæmpelse i majs, som du finder i tabel 5 og 6 hhv. 7 og 8, indgår Harmony 50 SX og Starane 333 HL i de fleste. Under de normale forhold bør Harmony 50 SX benyttes i første sprøjtning og Starane 333 HL i anden sprøjtning, da effekten af Harmony 50 SX er bredest, ligesom den er mest robust under kølige forhold. I løsning 3, tabel 5 hhv. tabel 7, skal du i alle tilfælde benytte Harmony 50 SX (i første sprøjtning) for at sikre effekten mod storkenæb.

Udvikling af resistente ukrudtsbestande imødegås også bedst ved at benytte Harmony 50 SX i første sprøjtning og Starane 333 HL sammen med MaisTer i den anden.

Mod snerle- og vejpileurt er effekt/bytteforholdet mellem Harmony 50 SX og Starane 333HL / Flurostar 180 / Tomahawk 200 EC, som vist i tabel 3.

Tabel 3 Effekt mod snerle- og vejpileurt

Middel Dosis [g, L/ha]	Snerlepileurt, antal løvblade		Vejpileurt, antal løvblade	
	0-1	2	0-1	2
Harmony 50 SX [g/ha]	4	5	4	5
Starane 333 HL [L/ha]	0,08	0,11	0,11	0,15
Flurostar 180 [L/ha]	0,15	0,20	0,20	0,28
Tomahawk 200 EC	0,13	0,18	0,18	0,25

På arealer med massiv fremspiring af snerle- eller vejpileurt kan der være behov for at supplere løsning 1 og 2 med 0,05-0,08 L/ha Starane 333HL i første sprøjtning. Bemærk dog max. dosis på 0,15 L/ha for Starane 333 HL, og at Starane 333 HL samt Flurostar 180 kun må anvendes én gang pr. sæson.

Løsningsforslagene mod de "særlige ukrudtsarter" (tabel 6 hhv. 8) bør benyttes som foreslået, da de specifikt er sammensat for at opnå den bedste effekt mod de nævnte ukrudtsarter, som ofte har et fremspirings- og vækstmønster, der afviger fra det almindelige.

Penetreringsolie til Tocalis-/Starship Max-baserede løsninger

Erfaringer fra de seneste mange sæsoner har vist, at effekten af de Tocalis-/Starship Max-baserede løsninger kan forbedres – ikke mindst mod ærenpris-arter – ved at tilsætte 0,5 L/ha Renol, MaisOil eller anden vegetabilsk penetreringsolie. Effekten er også bekræftet i Landsforsøg. Vores anbefaling er derfor som hovedregel at anvende

Renol/MaisOil i de Tocalis-/Starship Max-baserede løsninger, da vi har brug for "al den effekt, vi kan samle sammen"; effekten mod ærenpris-arterne er ikke overbevisende!

Vi anbefaler ikke at anvende mineralsk penetreringsolie.

Additiver til tankblanding af Starship Max og Onyx EC

Der er i de seneste år set enkelte tilfælde af afgrødeskader efter anvendelse af blandinger af Onyx EC og Starship Max (og andre flydende mesotrion-produkter) tilsat penetreringsolie. Skaderne er set, når virkningsbetingelserne har været rigtig gode. Som oftest når vokslaget på afgrøden har været minimalt efter en regnvejrperiode, som bliver efterfulgt af varmere vejr.

Årsagen skal findes i kombinationen af produkternes ret store indhold af additiv og den tilsatte penetreringsolie. Det har resulteret i, at DLG, som forhandler Starship Max, igen i år vil sælge sprede-klæbemiddel til brug ved blanding af Starship Max og Onyx EC. Nordisk Alkali, som er firmaet bag Onyx EC, oplyser, at de også ser gode effekter ved brug af Onyx EC i blanding med Starship Max og brug af spredeklæbemiddel.

Tidspunkt og strategi

Mange års erfaring viser, at vi kun vanskeligt kan bekæmpe stort ukrudt. Derfor er det vigtigt at følge de mange erfaringer fra de seneste år, der viser, at der i majs opnås størst sikkerhed for at holde afgrøden fri for betydende ukrudt, når der anvendes en splitstrategi, hvor ukrudtet ved første sprøjtning **max. står med første par blivende blade** – dette gælder i særdeleshed for storke- og hejrenæb, ærenpris-arterne og til dels snerlepileurt. Selvfølgelig betyder temperatur- og fugtighedsforhold på sprøjtetidspunktet meget for effekten, **men korrekt timing er altafgørende og kan ikke på nogen måde overvurderes!** En del har erfaret, hvor meget ukrudt, der bekæmpes ved en sprøjtning "lidt til den tidlige side"; mange flere har oplevet, hvor svært det er at opnå et tilfredsstillende resultat, når det sker blot et par dage for sent – også selvom dosis øges. Når det så er sagt, skal du naturligvis øge doseringen med måske 15-25 % (OBS. på max-dosis på det enkelte middel), hvis ukrudtet lige er blevet "et par dage for gammelt", da mulighederne for senere at rydde op i stort ukrudt er meget begrænsede.



Billede 1 Her skal der bekæmpes ukrudt inden for 3-4 dage (Foto: Thomas Harbo, SAGRO)

Anden sprøjtning, T2, gennemføres 10-20 dage efter T1, når nyfremspiret ukrudt har nået samme udviklingstrin som ved første sprøjtning. Se vores standardforslag til ukrudtsbekæmpelse i majs i henholdsvis tabel 5 hhv. 7 for almindelige ukrudtsarter inkl. alm. hanespore samt hejre- og storkenæb, og tabel 6 hhv. 8 for øvrige "særlige" (besværlige) ukrudtsarter.

Praktiserer du sædskifte med majs, græs og korn i rotation, kan du være heldig, at ukrudtsbestanden kun består af letbekæmpeligt frøukrudt uden betydende indslag af nogle af de mere besværlige arter, som nævnes i afsnittet "Ukrudtsarter som kræver særlig opmærksomhed". I sådanne tilfælde er effekten af de opstillede standardløsninger i tabel 5 hhv. 7 til første og anden sprøjtning ligeværdig. Som standardforslagene lægger op til, bør der dog anvendes en løsning med MaisTer mod græsukskrudt i enten første, T1, eller anden bladsprøjtning, T2, da dette erfaringsmæssigt

holder marken bedst fri for ukrudt, indtil majs lukker af hen mod Sankt Hans.

I mere trængte sædskifter kan du dog også opnå denne situation. Det er f.eks., hvor du har sprøjtet med DFF/Legacy 500 SC/Sempra SC mod ærenprisarter, og du samtidig ved, at du kommer til at afslutte ukrudtsbekæmpelsen med en radrensning og isåning af efterafgrøde. Her kan du også satse på, at én regulær sprøjtning mod frøukrudt er tilstrækkelig, og du bør anvende en moderat dosis MaisTer svarende til løsning 5; se også nedenfor. Bemærk dog, at denne løsning (5) er utilstrækkelig og uegnet, hvor der er problemer med alm. hanespore og rodukudt, herunder kvik, da bekæmpelsen ikke er tilstrækkelig og kan resultere i en alvorlig opformering af denne problemart.

Bemærk også kommentarerne om ukrudtsarter under "Ukrudtsbestand og bemærkninger"; se tabel 5 hhv. 7, standardløsningerne nr. 1 / 2, 3 og 4.

Ukrudtsarter som kræver særlig opmærksomhed

En række ukrudtsarter er så vanskelige at bekæmpe, at forekomst af disse bestemmer middelvalg, timing og bekæmpelsesstrategi i det hele taget. Det kan være svært bekæmpelige arter eller arter med et fremsprings- eller vækstmønster, som afviger fra det "normale". Alm. Hanespore (omtalt andetsteds) er sammen med de tokimbladede arter ærenpris, samt hejre- og storkenæb de mest besværlige arter blandt de almindeligt forekommende (se tabel 5 hhv. 7), mens bekæmpelsesstrategien for arter af rodukudt, samt alm. hanespore og grøn skærmaks er vist i tabel 6 hhv. 8.

Fælles for alle disse (og flere andre) arter er, at deres opformering bør forebygges og undgås. Hertil er sædskifte oftest den bedste (og eneste) varige løsning!

Når der skal sås efterafgrøde

Hvor du planlægger etablering af efterafgrøde eller blot radrensning eller evt. strigling, som en del af bekæmpelsesstrategien, bør løsninger med MaisTer prioriteres i første sprøjtning, T1. Kvik bekæmpes først effektivt, når det står med 3-4 blade, men der er også en mindre effekt på kvikskud med færre blade. MaisTer-dosis i første sprøjtning bør afstemmes efter mængden af kvik; se standardløsning 2 og 5.

Radrensning og etablering af efterafgrøder er ikke velegnet, hvor der findes rodukudt, og bør kun ske, hvor anden placering af efterafgrøden ikke er mulig. Sent fremspirende arter som sort natskygge, hvor spiring kan sættes i gang af radrensningen, kan evt. bekæmpes med 0,08-0,1 kg/ha Tocalis, svarende til 0,4-0,5 L/ha Starship Max, efter etablering af græsefterafgrøden, når kulturgræsserne står med 2-3 blade.

Anvendelse af Starship Max/Tocalis og MaisTer inden etablering af **græsefterafgrøder** giver normalt ikke anledning til problemer med fremspiring, hvor der radrenses eller evt. strigles i forbindelse med etableringen. Det kan ikke anbefales at så cikorie i efterafgrøden, hvor der er behandlet med Starship Max/Tocalis og/eller MaisTer. Anvendt mod almindeligt frøukrudt skal der gå mindst to dage mellem sprøjtning og radrensning, for at midlet får tid til at virke. Effekt på rodukudt kræver længere tid og kan forventes efter fem dage, hvor der er anvendt Starship Max/Tocalis, og 8-10 dage efter behandling med MaisTer. Firmaerne Syngenta hhv. Bayer, erstatter IKKE tab forårsaget af dårligt etableret efterafgrøde i majs efter brug af produkterne.

Skal der ikke etableres efterafgrøder i marken, anvendes en passende dosering af MaisTer - almindeligvis i T2, hvor den alt andet lige giver mest effekt for pengene!

Starship Max eller Tocalis

I alle løsningsforslag undtagen forslaget i tabel 4 indgår aktivstoffet mesotrion, som kendes fra mange produkter som f.eks. Starship Max og Tocalis. I vores standardløsninger anvender vi altid så vidt muligt originalprodukter. I løsningerne til ukrudtsbekæmpelse i majs anser vi Tocalis og for at være originalproduktet og Starship Max det mest udbredte af de flydende produkter.

Vær meget opmærksom på hvilket produkt, du skal anvende. Starship Max er en 100 g-vare, hvorimod Tocalis er en 500 g-vare. Tocalis-doseringerne i tabel 5 og 6 skal således ganges med 5 for at få den modsvarende Starship Max-dosering. Da der stadig er mange 100 g-varer på markedet, kan du også finde standardløsningerne for Starship Max og andre 100 g-varer i tabel 7 og 8.

Hvor du skal have roer og evt. ærter, hestebønner eller andre følsomme afgrøder næste år

Det er ikke let at lave en effektiv løsning til ukrudtsbekæmpelse i majs uden brug af mesotrion-produkterne. Imidlertid er der et behov for at finde brugbare løsninger, da ikke alle har plads til kornarealer, som ellers er den sikre forfrugt til foderroer, bælplanter og andre specialafgrøder. – Her skal du dog også huske, at nogle af ukrudtsmidlerne i kornafgrøderne ligeledes har restriktioner i forhold til efterfølgende afgrøde; se TILVÆKST Grovfoder nr. 10

Nedenstående løsningsforslag skal ses som en samlet strategi for ukrudtsbekæmpelsen i majs på de pågældende arealer. Strategien fungerer bedst på arealer med en sund afgrøderotation, hvor der ikke er opformeret en kraftig bestand af vanskeligt bekæmpelige ukrudtsarter. Effekten af bladmidlerne er fuldstændig utilstrækkelig med kun 55-60 % virkning mod ærenpris-arter. Derfor er sprøjtning med DFF/Legacy 500 SC før fremspiring en uomgængelig del af den samlede strategi. Prisen for denne løsning er 549-650 kr./ha og er på niveau med alternative løsninger baseret på Tocalis/Starship Max. Mod de to kendte problem-ukrudtsarter, snerlepileurt og ærenpris-arterne, KAN effekten af det foreslåede sprøjteprogram være utilstrækkelig, og radrensning vil nok ofte blive en nødvendig del af den samlede løsning.

Vær opmærksom på, at firmaerne på etiketten tager forbehold mod at så roer og bælgsæd m.fl. året efter, at der er anvendt mesotrion-produkter på arealet, da det meget vel kan resultere i en dårlig afgrødeetablering. Sår du alligevel følsomme afgrøder året efter, der er anvendt mesotrion på arealet, påtager du dig derfor denne risiko for egen regning.

Tabel 4 Samlet bekæmpelsesstrategi mod ukrudt i majs som forfrugt til følsomme afgrøder som f.eks. foderroer og bælplanter

Løsning	Dosis [L/g/pr. ha]	Pris ¹⁾ [kr. pr. ha]	Ukrudtsbestand og bemærkninger
T0 Før fremspiring			
DFF	0,07-0,075	32-34	Ærenpris-arter
T1 Første bladspøjtning. Almindelig ukrudtsbestand – max. to løvblade			
Onyx EC	0,5	338-371	Almindelig ukrudtsbestand, storkenæb. Ved tætte forekomster af hejrenæb og massive bestande af storkenæb, bør effekten forstærkes med 0,2-0,3 kg/ha Basagran SG.
Harmony 50 SX	5,5		
MaisTer	40-50		
MaisOil	0,53-0,67		
T2 Anden bladspøjtning			
MaisTer	40-60	179-245	Alm. ukrudtsbestand, enårig rapgræs, rajgræsser og mindre kvikbestande. Mod alm. hanespore øges dosis af MaisTer til 90-100 g/ha.
Starane 333 HL	0,15		
MaisOil	0,53-0,8		

1) Priserne er beregnet med udgangspunkt i de "Vejledende priser", tabel 2.

Årets standardløsninger

De ukrudtsløsninger, vi anbefaler i år, ser du i tabel 5 og 6 samt 7 og 8.

- Løsninger baseret på Tocalis (500 g-vare)
- Løsninger baseret på Starship Max (100 g-vare)

Aktuelt i græs

Af kvægrådgiver Bjørge Noël Andersen og planterådgiver Thomas Harbo

Der er udsigt til et tidligt første slæt. Benyt SAGROs NIR-scanner til at få analyseret en friskgræsprøve og korrigeret slætprognosen.

Græsmarkerne er fortsat i god vækst, og tilvæksten kan næsten ses fra dag til dag. Som det ser ud nu, er der udsigt til et tidligt første slæt. Hvornår græsset har nået en passende kvalitet og udbytte, er det endnu for tidligt at sige noget om, men de første klip af græsprøver til kvalitetsbestemmelse og afstemning af slætprognosen er sket i denne uge. Resultaterne foreligger desværre endnu ikke her fredag morgen. Den bedste korrektion af slætprognosen til dine marker, får du selvfølgelig, når grundlaget er dine egne analyser.

Kvalitet af første slæt græs

Fundamentet for en høj ydelse og en billigere fodring skal lægges nu med første slæt. Et nyere studie viser, at ved at

hæve den organisk fordøjelighed med én enhed, resulterer det i en ydelsesstigning på 0,6 kg EKM. Denne stigning er lineær i spændet fra 73,9 til 80,6 procent fordøjelig organisk stof. Dog er der et optimum for første slæt omkring 80 procent fordøjelig organisk stof.

Med en lavere fordøjelighed er det delvis muligt at hente den tabte ydelse med en øget kraftfoderandel. Ikke desto mindre vil det være en dyrere løsning. Derfor er der rigtig god økonomi i at jage den optimale fordøjelighed.

Egne analyser og slætprognosen

Et godt værktøj til at bestemme det rigtige slættidspunkt er ved at tage en prøve af det friske græs, og lægge resultatet ind i slætprognosen for beregning på dine aktuelle værdier. Prognosen er med til at give et kvalificeret bud på, hvornår dine afgrøder når det optimale tidspunkt for høst af første slæt.

Når du udtager en prøve, er følgende ting vigtige: Græsset skal klippes i samme højde, som skårlæggeren ville gøre det; på den måde får du det mest retvisende billede. Vælg ikke den bedste mark men derimod én, der er gennemsnitlig og repræsentativ for dine marker. Husk at gå et godt stykke ind i marken, så du undgår at klippe græs, der står i læ eller har fået mere eller mindre gødning. Du kan med fordel klippe 3-6 steder i den samme mark og blande indholdet af posen.

Priser på analyse af friskgræsprøver med NIR scanner

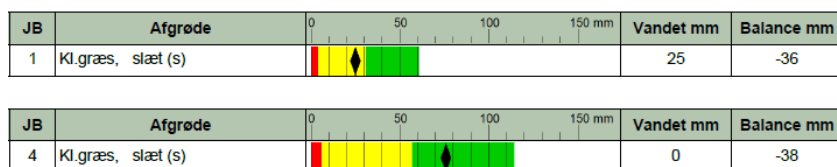
Det vil være muligt at komme ind med din græsprøve i Billund hver mandag og i Herning hver torsdag, dog ved forudgående aftale dagen før. Esbjerg tirsdag, onsdag og fredag.

- Indleveret friskgræs prøve til Herning, Billund eller Esbjerg: 325 kr.
- Afhentning af prøve efter aftale på udvalgte dage: 425 kr.
- SAGRO klipper græsprøven og analyserer den: 995 kr.

Vandingssituationen

Efterhånden har græsset nået en mængde og udvikling, der gør, at det er ved at være sidste udkald for rettidig vanding inden slæt, hvis du vil være sikker på, at græsset rejser sig. I hele SAGROs område er status nu, at der er begyndende behov for vanding på de letteste jordtyper – også selvom der allerede er vandet med 25-30 mm, mens der ikke inden for den nærmeste uges tid bliver behov på de bedre jorde. Anbefalingen må derfor være, at græsmarkerne på de letteste jordtyper vandes med omkring 30 mm nu. Om en uge vil det mange steder være for sent i forhold til at kunne lave en tilfredsstillende skårlægning.

Nedenstående figur viser vandunderskuddet i kløvergræs til slæt på JB 1 vandet med 25 mm henholdsvis JB 4, som ikke er vandet. Vandingsbehovet er fremskrevet til 6. maj. De to aktuelle marker er fra Næsbjerg øst for Varde, men billedet ser nogenlunde ens ud for hele SAGROs område fra nord til syd.



Figur 1 Forventet vandunderskud i slætgræs den 6. maj (Kilde: MarkOnline, SEGES)

I tidlig sået vårsæd nærmer vi også et vandingsbehov. Får du vandet dine græsmarker i den kommende uge, kan du passende vande vårsæden i den efterfølgende uge, hvor vandingskapaciteten ikke skal bruges i græsmarkerne.

Stankelbenlarver i vårsæd

Af planterådgiver Malte Holm Jakobsen

Stankelbenlarver kan være et problem i nogle marker, særligt i vårbyg kan der opleves problemer, hvis forfrugten er græs.

Vi får enkelte meldinger om voldsomme angreb af stankelbenlarver, men heldigvis ser det ud til, at svage til moderate angreb, hvor afgrøden udtynnes mere eller mindre er det almindelige billede.

Der er ingen muligheder for kemisk bekæmpelse af stankelsbenlarverne. Forebyggelse og afgrødevalg er derfor de bedste afværgeforanstaltninger. Vårbyg er meget følsom for angreb, mens havre i mindre grad foretrækkes af stankelbenlarverne. I majs opleves ofte ingen problemer med stankelsbenlarver. Har du derfor større områder eller hele marker, som bliver ædt af stankelbenlarver, kan den bedste løsning være at så majs i marken på nuværende tidspunkt. Vær dog opmærksom på om det giver udfordringer i forhold til sædskiftereglerne (GLM 7).

Stankelbenlarverne starter deres aktivitet sidst i april. I hele maj er de mest aktive – her gnaver de af planter lige under jordoverfladen i dagtimerne og kommer op for at æde ovenpå jordoverfladen om aftenen og natten. Resultatet er ofte tydeligt: bare pletter i marken, hvor planterne forsvinder. I starten af juni aftager aktiviteten af stankelbenlarverne og i slutningen af juni forpupper larverne sig.

En mulighed for at forsøge at bekæmpe stankelsbenlarverne er brug af betontromling, som nogle landmænd har erfaring med, kan hjælpe lidt på problemet. Effekten skyldes muligvis, at larverne bliver klemte i jorden. Samtidig lukker tromlingen de små huller og gange i jorden, som larverne laver. Det kan betyde, at både solens varme og fugle nemmere kan komme til og gøre skade på larverne.

Fugle, især stære, er en naturlig fjende af stankelbenlarverne. Mange marker får besøg af fugleflokke i foråret, og det kan være en stor hjælp. For landmænd, der gentagne gange oplever problemer med stankelbenlarver, kan det være en fordel at fremme stærenes tilstedeværelse ved opsætning af redekasser i vinterhalvåret. Dette kan øge sandsynligheden for, at fuglene etablerer sig i området og derved bidrager til at reducere larvebestanden i den kritiske periode.

Ukrudtsbekæmpelse på befæstede og stærkt permeable arealer

Af planterådgiver Niels Holmgaard

Det er ikke tilladt at anvende glyphosat og diflufenican på gårdspladser m.v.

Ifølge bekendtgørelsen må der ikke anvendes ukrudtsmidler med aktivstoffer, der nedbrydes langsomt (halveringstid over 10 dage), på befæstede eller stærkt permeable arealer. Dette gælder f.eks. glyphosat og diflufenican.

Pelargonsyre

For professionel brug er kun pelargonsyre-holdige midler som TopGun Finalsan Koncentrat og Katoun Gold tilladt. Pelargonsyre (nonansyre) nedbrydes hurtigt i naturen og virker ved at ødelægge plantecellernes membraner, hvilket får ukrudtet til at visne hurtigt – ofte samme dag. Midlet virker som kontaktmiddel og kræver grundig dækning af planten, typisk med 300–1.000 liter vand pr. ha. Det kaldes også "kemisk blanchering".

Pelargonsyre er mest effektiv mod nyfremspiret og etårigt ukrudt. Flerårige arter overlever ofte og skyder igen.

Husk at brug af ovenstående midler skal registreres i sprøjtejournalen for bedriften. Hvis det ønskes, kan der oprettes en mark i markplanen, med afgrøden "ikke støtteberettiget landbrugsareal", hvorpå der kan registreres brug af ovennævnte midler.

Flammebehandling

Flammebehandling egner sig især til nyfremspiret ukrudt. Effekten opnås ved kort opvarmning ("blanchering"), der sprænger cellevæggene. Resultatet ses efter 2-3 dage.

Det anbefales at behandle hver anden til tredje uge i foråret – senere sjældnere. I alt kræves typisk 3-5 behandlinger per sæson.

Flammebehandling er ikke nok mod flerårigt ukrudt og bør kombineres med mekanisk bekæmpelse.

Mekanisk bekæmpelse

Strigling med gårdspladsriver er effektiv mod småt ukrudt og kan anvendes på både befæstede og stærkt permeable arealer. Udstyret kan monteres på ATV, plænetraktor eller traktor og fås i forskellige bredder. Nogle modeller har også skuffejern forrest.

REGLER OG TILSKUD

Selektiv bekæmpelse af ukrudt på arealer med brak

Af planterådgiver Vivi Ernsten

Tidligere har flere ukrudtsarter måttet bekæmpes i forbudsperioden for slåning af brak-arealer. Dette er nu indskærpet. Indskærpelsen gælder for brak-arealer under GLM10 (4 % brak), samt brak under ordningen "Biodiversitet og bæredygtighed". I tabel 9 er arterne, som må bekæmpes under de forskellige ordninger, angivet.

Bekæmpelse må ske ved at afslå eller nedvisne forekomsten af den art, som der må bekæmpes under den enkelte ordning.

Det afslåede plantemateriale må ikke fjernes fra arealerne.

Når der efterspørges billeddokumentation, er det vigtigt, at billederne er taget med app'en "Jordbrugsfoto". Der skal tages billeder af hver mark, og arten skal kunne ses på billedet. Hvis marken er opdelt i to, er det vigtigt, at der er billeder for hver af delmarkerne. Under ordningen grundbetaling er det ikke et krav at have billeddokumentation. Dog kan det være en fordel at have billeddokumentation, da det vil eliminere usikkerheden og risikoen for, at arealet ikke længere kan klassificeres som brak. Læs mere i TILVÆKST Grovfoder nr. 9 hvordan app'en "Jordbrugsfoto" anvendes.

Tabel 9 Hvilke arter må bekæmpes under hvilke ordninger

Brak-arealet ansøgt under ordningen	Hvilke arter må bekæmpes	NB. Forud for bekæmpelse
GLM 10	Kæmpebjørneklo og flyvehavre	Billede dokumentation i app'en "Jordbrugsfoto" af arterne på hver mark, hvor der vil udføres en bekæmpelse.
GLM 8, Biodiversitet og bæredygtighed	Kæmpebjørneklo og flyvehavre	Billede dokumentation i app'en "Jordbrugsfoto" af arterne på hver mark, hvor der vil udføres en bekæmpelse.
Kun grundbetaling	Engbrandbæger, vårbrandbæger, agerrævehale, agertidsel, kæmpebjørneklo og flyvehavre	Billede dokumentation i app'en "Jordbrugsfoto" af arterne på hver mark, hvor der vil udføres en bekæmpelse.